

Član 31.

O zahtjevima i potrebama korisnika Kinoteka vodi sistematsku evidenciju.

Ova evidencija o korisnicima filmskog fonda SR Hrvatske vodi se: a) po vrstama filmova, b) po korisnicima, i c) po namjenama.

ZAKON O ZAŠTITI ARHIVSKE GRAĐE I ARHIVIMA

I. OPĆE ODREDBE

Član 1.

Arhivska građa, kao dobro od općeg interesa pod posebnom je društvenom zaštitom prema odredbama ovoga zakona.

Arhivska građa zaštićena je samim zakonom, bez obzira da li je u društvenom vlasništvu ili u vlasništvu građana i građanskih pravnih osoba, i da li je registrirana ili evidentirana.

Pod zaštitom prema odredbama ovoga zakona nalazi se i registraturna građa iz koje nastaje arhivska građa.

U pogledu zaštite arhivske i registraturne građe primijenjuju se i propisi o zaštiti spomenika kulture.

Član 2.

Arhivskom građom smatra se sav izvorni i reproducirani (pisani, crtani, notografirani, štampani, snimljeni i na drugi način zabilježeni) dokumentarni materijal, koji je od značenja za povijest i druge znanstvene oblasti, za kulturu uopće i za druge društvene potrebe, a nastao je u radu organizacija udruženog rada i drugih samoupravnih organizacija i zajednica, društveno-političkih zajednica i njihovih organa, drugih državnih organa, društveno-političkih i drugih društvenih organizacija i njihovih organa, građanskih pravnih osoba, porodica i pojedinaca, bez obzira na njihove nazive i bez obzira kada i gdje je nastao ili nastaje.

Registraturnu građu čine spisi primljeni i nastali u radu organizacija udruženog rada i drugih samoupravnih organizacija i zajednica, društveno-političkih zajednica i njihovih organa, drugih državnih organa, društveno-političkih i drugih društvenih organizacija i njihovih organa, fotografski i fonografski snimci i na drugi način sastavljeni zapisi i dokumenti, poslovne knjige, upisnici, kartoteke, registri i druge pomoćne knjige.

Član 3.

Svrha je zaštite arhivske građe da se trajnim čuvanjem spriječi njezino oštećivanje, nestanak i uništenje i time omogućiti da koristi potrebama društvene zajednice.

Član 4.

U društvenom su vlasništvu arhivska i registraturna građa:

- organizacija udruženog rada i drugih samoupravnih organizacija i zajednica, društveno-političkih zajednica i njihovih organa, drugih državnih organa, društveno-političkih i drugih društvenih organizacija i njihovih organa,
- prijašnjih državnih organa i državnih organizacija koji su postojali na teritoriju Socijalističke Republike Hrvatske.

Arhivska i registraturna građa u društvenom vlasništvu ne mogu se otuđiti niti opteretiti u korist građana i građanskih pravnih osoba.

Član 5.

Arhivska građa nastala radom pojedine organizacije udruženog rada i druge samoupravne organizacije i zajednice, društveno-političke zajednice i njenih organa, drugog državnog organa, društveno-političke i druge društvene organizacije i njenih organa, građanske pravne osobe, porodice i pojedinca predstavlja cjelinu i, u pravilu, ne može se dijeliti.

Registraturna građa se može dijeliti ako se iz jedne organizacije udruženog rada organizira više organizacija udruženog rada i ako one ne mogu samostalno djelovati bez registraturne građe nastale do organiziranja u nove organizacije udruženog rada.

U ostalim slučajevima registraturna građa može se izuzetno dijeliti kad to traže službene potrebe.

Član 6.

Arhivska i registraturna građa čuva se po načelima suvremene znanosti i tehnike čuvanja arhivske građe i provođenja mjera njene zaštite.

Član 7.

Imaozem arhivske i registraturne građe, u smislu ovoga zakona, smatra se svaka organizacija udruženog rada i druga samoupravna organizacija i zajednica, društveno-politička zajednica i njen organ, drugi državni organ, društveno-politička i druga društvena organizacija i njen organ, građanska pravna osoba ili pojedinac, koji je vlasnik ili posjednik građe, koji njome upravlja ili po bilo kojoj osnovi drži građu.

Član 8.

Službu zaštite arhivske građe obavljaju arhivi, ukoliko pojedini poslovi nisu ovim ili drugim zakonom stavljeni u nadležnost drugih organa i organizacija.

Djelatnost arhiva na zaštiti arhivske građe od posebnog je društvenog interesa.

Član 9.

Arhivska služba obavlja se obavezno na teritoriju Socijalističke Republike Hrvatske.

Član 10.

Društveno-političke zajednice razmatraju stanje zaštite arhivske i registraturne građe na svom području, raspravljaju i odlučuju o pitanjima o kojima ovisi razvoj službe za zaštitu te građe, vrše društveni nadzor nad radom arhiva te vrše druge poslove predviđene zakonom i statutom.

Društveno-političke zajednice osiguravaju prostor za smještaj arhivske građe.

Osnovna i obavezna djelatnost arhiva (čl. 41. do 45.) je opća društvena potreba na razini Republike i sredstva za njezino financiranje osiguravaju se u budžetu Republike.

Član 11.

U provođenju zaštite arhivske građe državni organi i arhivi oslanjaju se na suradnju imalaca arhivske građe, drugih zainteresiranih samoupravnih organizacija i zajednica i građana te potiču njihov interes za što bolje čuvanje i zaštitu arhivske građe, kao i njihovu suradnju pri odabiranju registraturne građe radi utvrđivanja arhivske građe.

Član 12.

Građani imaju pravo da pod jednakim uvjetima koriste arhivsku građu, ako zakonom ili propisima donesenim na temelju zakona nije drukčije određeno.

II. ARHIVSKA I REGISTRATURNA GRAĐA

Član 13.

Arhivska građa čuva se u arhivima.

Izuzetno, s odobrenjem Arhivskog savjeta Hrvatske, arhivska građa može se čuvati kao zbirka arhivske građe i kod organizacija udruženog rada i drugih samoupravnih organizacija i zajednica, društveno-političkih zajednica i njihovih organa i kod drugih državnih organa.

Arhivska građa nastala radom Saveza komunista Hrvatske i njegovih organa čuva se kod tih organa. Aktom odgovarajućeg organa Centralnog komiteta Saveza komunista Hrvatske određuje se njena zaštita i obrada, vrši selekcija i utvrđuju rokovi kada će se i koja građa predati nadležnom arhivu.

Arhivska građa nastala radom organa unutrašnjih poslova i organa narodne obrane čuva se kod tih organa. Aktom republičkog sekretara za unutrašnje poslove, odnosno republičkog sekretara za narodnu obranu određuje se njena zaštita i obrada, vrši selekcija i utvrđuju rokovi kada će se i koja građa predati nadležnom arhivu.

Građanske pravne osobe i građani mogu držati i čuvati svoju arhivsku građu.

Član 14.

U zbirci iz člana 13. stava 2. ovog zakona može se čuvati arhivska građa:

— koja je imao u zbirke prema organizaciji njegovog stručnog i naučnog rada stalno potrebna za obavljanje toga rada u okviru njegove osnovne djelatnosti;

— koja je dio spomeničke cjeline naročitog značenja pohranjena kod imao u zbirke;

— koja nije dio arhivske ili registraturne cjeline pohranjena u arhivu ili u drugoj zbirci.

Član 15.

Organizacije udruženog rada i druge samoupravne organizacije i zajednice, društveno-političke zajednice i njihovi organi, drugi državni organi, društveno-političke i druge društvene organizacije i njihovi organi, koji posjeduju arhivsku odnosno registraturnu građu nastalu od 15. svibnja 1945. dužni su je predati nadležnom arhivu. Dok je arhiv ne preuzme, imao su dužni čuvati je u sređenom stanju.

Organi i organizacije iz stava 1. ovog člana mogu u suglasnosti s nadležnim arhivom zadržati i čuvati pojedine dijelove arhivske odnosno registraturne građe, ako to traže potrebe njihove službe.

Troškove predaje snosi imalac građe. Ako imalac odbija da građu prije predaje sredi po njenom izvornom poretku, nadležni je arhiv može sam srediti na trošak predavaoca.

Član 16.

Registraturna građa nastala poslije 15. svibnja 1945. predaje se arhivima u rokovima koji, u pravilu, ne mogu biti kraći od tri niti dulji od 30 godina, računajući od završetka postupka.

Predaja registraturne građe vrši se u okviru propisanih rokova sporazumno s nadležnim arhivom.

Način na koji se predaje registraturna građa arhivima propisuje Arhivski savjet Hrvatske.

Dok arhiv ne preuzme registraturnu građu, imao te građe dužni su je čuvati u sređenom stanju.

Troškove predaje snosi imalac građe. Ako imalac odbije da građu prije predaje sredi po njenom izvornom poretku, nadležni je arhiv može sam srediti na trošak predavaoca.

Član 17.

Aktom o ukidanju državnih organa odnosno o prestanku organizacija udruženog rada i drugih samoupravnih organizacija i zajednica odlučuje se o predaji arhivske i registraturne građe arhivu, ili se određuje novi organ odnosno organizacija koja će je čuvati do predaje arhivu.

Organ koji je donio akt o ukidanju ili o prestanku dužan je obavijestiti nadležni arhiv o novom smještaju građe ukinutog državnog organa odnosno organizacije udruženog rada i druge samoupravne organizacije i zajednice koja je prestala postojati.

Član 18.

Ako se dvije ili više organizacija udruženog rada udruže u novu organizaciju udruženog rada, ta organizacija preuzima svu arhivsku i registraturnu građu udruženih organizacija i čuva ih kao samostalne registraturne cjeline do predaje arhivu.

Član 19.

Imaoci arhivske odnosno registraturne građe, bez obzira da li je ona nastala iz njihova rada, dužni su je savjesno čuvati i osigurati od oštećenja.

Imaoci arhivske odnosno registraturne građe dužni su dostaviti nadležnom arhivu popis građe koju posjeduju, a isto tako javljati i sve promjene u vezi s tom građom.

Imaoci arhivske odnosno registraturne građe dužni su pribaviti mišljenje nadležnog arhiva prije nego poduzimaju mjere koje se odnose na njihovu arhivsku odnosno registraturnu građu.

Imaoci arhivske odnosno registraturne građe dužni su omogućiti ovlaštenim radnicima nadležnog arhiva da vrše nadzor nad čuvanjem njihove arhivske odnosno registraturne građe.

Član 20.

Ako imalac arhivske građe nemarno ili nestručno čuva arhivsku građu tako da postoji opasnost da ta građa bude oštećena ili uništena, pa ni nakon opomene nadležnog arhiva ne osigura uvjete za pravilno čuvanje i stručno održavanje arhivske građe, općinski organ uprave nadležan za poslove arhivske službe može svojim rješenjem odrediti da se arhivska građa preda arhivu na čuvanje dok imalac arhivske građe ne dokaže da je osigurao uvjete za pravilno čuvanje i stručno održavanje arhivske građe.

Arhiv je ovlašten na trošak imaoca arhivske građe poduzimati mjere za njezinu zaštitu.

Troškovi zaštite arhivske građe padaju na teret imaoca arhivske građe, a privremeno ih snosi općina uz pravo regresa od imaoca arhivske građe.

Član 21.

Općinski organ uprave nadležan za poslove arhivske službe može, na prijedlog arhiva, svojim rješenjem odrediti staratelja arhivskoj i registraturnoj građi za koju se ne može ustanoviti kome pripada.

Član 22.

Registraturna građa podleži redovnom odabiranju da bi se utvrdilo koji se njeni dijelovi mogu izlučiti, jer nemaju ili su izgubili svaku dokumentarnu vrijednost, a koji se dijelovi kao arhivska građa moraju trajno čuvati.

Rokove provođenja odabiranja radi izlučivanja odnosno trajnog čuvanja registraturne građe utvrđuje imalac građe svojim općim aktom, a može ih odrediti i nadležni arhiv kada je to u interesu zaštite arhivske građe. Nadležni arhiv ustanovljuje čija se i koja registraturna građa neće odabirati niti prenijeti u arhiv na čuvanje kao arhivska građa.

Član 23.

Iz registraturne građe nastale do uključivo 1945. godine ne vrši se izlučivanje ako to izuzetno ne odobri Arhivski savjet Hrvatske na prijedlog nadležnog arhiva, po prethodnom pribavljenom mišljenju Arhiva Hrvatske.

Član 24.

Registraturna građa se odabire i izlučuje na osnovi opće i posebnih lista koje sadrže kriterije vrednovanja građe i rokove čuvanja pojedinih njenih kategorija. Opća lista sastavni je dio Pravilnika o odabiranju i izlučivanju registraturne građe. Posebne liste utvrđuju imaoци građe, uz suglasnost nadležnog arhiva.

Arhivski savjet Hrvatske može odrediti i posebne kriterije za odabiranje i izlučivanje registraturne građe nastale u određenim razdobljima na pojedinim dijelovima teritorija Republike, a može i cjelinama takve građe dati svojstvo arhivske građe. Nadležni arhiv može zadržati od izlučenja i one kategorije registraturne građe koje su listama predviđene za izlučivanje.

Registraturnu građu odabire i izlučuje imalac građe komisijski, uz sudjelovanje predstavnika nadležnog arhiva.

Odabiranje i izlučivanje iz registraturne građe koja se nalazi u arhivima i zbirkama arhivske građe vrši se komisijski, uz suglasnost stručnog organa Arhiva Hrvatske, ako se izlučuje registraturna građa koja nije predviđena u Pravilniku o odabiranju i izlučivanju registraturne građe kao i u posebnim listama, a njezin sadržaj izaziva dileme kod izlučivanja.

Troškove odabiranja i izlučivanja snosi imalac registraturne građe.

Član 25.

Odluku o izlučenju registraturne građe donosi nadležni arhiv.

Izlučenu registraturnu građu koja sadrži podatke koji bi mogli povrijediti javni interes ili interes pojedinaca uništava se na način koji se određuje u postupku odabiranja i izlučivanja.

Član 26.

Pravilnik o odabiranju i izlučivanju registraturne građe kao i potanje propise o kriterijima, načinu vrednovanja, izradi lista, redovnom provođenju i postupku odabiranja i izlučivanja iz registraturne građe te o čuvanju te građe, donosi Arhivski savjet Hrvatske.

Član 27.

Imaoци registraturne građe mogu pojedinačno ili zajednički formirati svoj registraturni centar u svrhu boljeg i sigurnijeg čuvanja, sređivanja i održavanja građe, provođenja odabiranja svoje registraturne građe te njenog predavanja nadležnom arhivu u sređenom stanju.

Centar radi pod stručnim nadzorom nadležnog arhiva.

Imaoци registraturne građe uređuju pitanja čuvanja svoje građe općim aktom, u skladu sa zakonom i drugim propisima.

Član 28.

Građanske pravne osobe i građani mogu biti vlasnici arhivske građe koja je nastala radom građanskih pravnih osoba, porodica odnosno pojedinaca.

Građanske pravne osobe i građani ne mogu biti imaoци arhivske građe koja je nastala u radu državnih organa, ustanova koje su vršile javnu službu ili drugih ustanova i organizacija, te su je dužni predati nadležnom arhivu ukoliko se ne odnosi na njihova osobna prava i odnose.

Građanske pravne osobe i građani mogu svoju arhivsku građu, radi njenog čuvanja, pohraniti ili darovati arhivu.

Član 29.

Građanske pravne osobe i građani koji žele prodati svoju arhivsku građu dužni su je najprije ponuditi arhivu na čijem području imaju svoje sjedište odnosno prebivalište. U ponudi moraju navesti cijenu i druge uvjete prodaje.

Ako nadležni arhiv ne želi koristiti svoje pravo prvokupa, dužan je najkasnije u roku 30 dana nakon prijema ponude, obavijestiti o ponudi Arhiv Hrvatske, koji se u roku od narednih 30 dana mora izjasniti o ponudi. Ukoliko vlasnikova ponuda ne bude prihvaćena najkasnije u roku 60 dana od njene predaje nadležnom arhivu, vlasnik može svoju arhivsku građu prodati drugoj osobi uz cijenu koja nije niža od cijene navedene u ponudi nadležnom arhivu, i pod uvjetima koji za kupca nisu povoljniji od uvjeta sadržanih u ponudi.

Ako građanske pravne osobe i građani postupe protivno odredbama iz stava 1. i 2. ovog člana, nadležni arhiv ima pravo tužbom protiv prodavaoca i kupca zahtijevati poništenje ugovora o kupoprodaji, najkasnije u roku tri godine od dana zaključenja tog ugovora. Poništenje se može tražiti i kad je taj ugovor zaključen u vidu darovanja, ili kad su iznos cijene i drugi uvjeti prodaje prividni, a stvarna cijena i drugi uvjeti ugovora povoljniji su za kupca. Poništenjem ugovora prestaju prava kupca i trećih osoba stečena na arhivskoj građi nakon zaključenja poništenog ugovora bez obzira da li je stjecalac prava bio savjestan.

Član 30.

Građanske pravne osobe i građani dužni su prijaviti nadležnom arhivu sve promjene u vezi s arhivskom građom u roku osam dana računajući od dana kad je nastala promjena.

Član 31.

Građanske pravne osobe i građani dužni su dopustiti istraživanje i proučavanje arhivske građe, koja se kod njih nalazi, u znanstvene i druge opće korisne svrhe osobi koja ima za to odobrenje nadležnog arhiva.

Građanske pravne osobe i građani dužni su arhivu i osobi ovlaštenoj od arhiva dopustiti da arhivsku građu pregleda, popiše, izvrši potrebno istraživanje i proučavanje ili snimi u svrhe očuvanja i zaštite.

Arhivi mogu osobama koje pomognu pronalaženju i evidentiranju arhivske građe dati primjerenu naknadu.

Član 32.

Kod preuzimanja arhivske građe od građanskih pravnih osoba i građana arhivi surađuju s Arhivom Hrvatske na način koji propisuje Arhivski savjet Hrvatske.

Član 33.

U svrhu popunjavanja cjelina svojih fondova i arhivskih zbirki arhivi razmjenjuju arhivsku građu međusobno ili sa srodnim ustanovama.

Razmjenu arhivske građe odobrava Arhivski savjet Hrvatske.

Član 34.

Izvorna arhivska građa ne može se izvoziti ni iznositi u inozemstvo osim izuzetno temeljem odobrenja republičkog organa uprave nadležnog za poslove kulture.

Arhivi mogu zamijenjivati arhivsku građu s inozemstvom s odobrenjem republičkog organa uprave nadležnog za poslove kulture.

Izvorna arhivska građa može se iznijeti u inozemstvo u svrhu izlaganja, ekspertize i slično na osnovi dozvole koju izdaje republički organ uprave nadležan za poslove kulture. U dozvoli određuje se rok u kojem arhivska građa mora biti vraćena u zemlju, a mogu se odrediti i drugi uvjeti.

Član 35.

Na korištenje se, u pravilu, daju snimci arhivske građe.

Izvorna arhivska građa može se izuzetno dati na korištenje ako ne postoje snimci te građe, ako nije odštampana ili ako to iziskuje znanstvena metoda rada.

Arhivska građa može se koristiti i izvan arhiva, ako su poduzete potrebne mjere osiguranja od njezina oštećenja i uništenja.

Član 36.

Arhivska građa iz vremena do 15. svibnja 1945. u pravilu je pristupačna javnosti.

Ukoliko arhivska građa sadrži podatke koji se ne bi mogli koristiti zbog mogućnosti da se povrijeđe javni ili osobni interesi, direktor arhiva odlučit će da li se ta građa može koristiti i u koju svrhu.

Član 37.

Arhivska građa nastala poslije 15. svibnja 1945. postaje pristupačna javnosti po isteku određenog vremenskog razdoblja. To razdoblje određuje organizacija udruženog rada i druge samoupravne organizacije i zajednice, društveno-političke zajednice i njihovi organi, drugi državni organi, društveno-političke i druge društvene organizacije i njihovi organi u čijem je radu arhivska građa nastala, a u sporazumu s nadležnim arhivom. To vremensko razdoblje, u pravilu ne može biti duže od 30 godina.

Član 38.

Arhivska građa u vlasništvu građana i građanskih pravnih osoba koja depozitom, darovanjem ili kupnjom dođe u arhiv pristupačna je odmah javnosti, ako nije ugovoren rok nakon kojeg se može javno koristiti. Dok se građa nalazi kod građanskih pravnih osoba ili građana, rokovi korištenja mogu se utvrditi ugovorom između imalaca arhivske građe i nadležnog arhiva.

Član 39.

Potanje odredbe o granicama i načinu korištenja arhivske građe donose organi i organizacije kod kojih se nalazi arhivska građa, statutom i drugim općim aktima nakon pribavljenog mišljenja Arhivskog savjeta Hrvatske.

III. ARHIVI, NJIHOV RAD I ZADACI

Član 40.

Na teritoriju Socijalističke Republike Hrvatske postoje Arhiv Hrvatske sa sjedištem u Zagrebu i arhivi za područje jedne ili više općina (u daljem tekstu: regionalni arhivi).

Član 41.

Arhivi:

— odabiru, preuzimaju, sređuju, čuvaju i proučavaju arhivsku građu te je daju na korištenje;

— vrše nadzor nad čuvanjem arhivske i registraturne građe koja se nalazi izvan arhiva i određuje mjere zaštite te građe;

— daju podatke, izdaju izvratke iz dokumenata i ovjerovljene prijepise dokumenta na zahtjev državnih organa, organizacija udruženog rada i drugih samoupravnih organizacija i zajednica, građanskih pravnih osoba i pojedina;

— obavljaju fotografiranje i mikrofilmiranje arhivske građe, te restauratorske i konzervatorske poslove u vezi s arhivskom građom;

— priređuju izložbe, organiziraju predavanja, tečajeve, seminare i slične oblike rada, te na druge načine omogućuju šire upoznavanje arhivske građe, načine njene tehničke zaštite i pobuđuju interes za historijska naučna istraživanja.

Član 42.

Arhivi vode knjigu primljene arhivske građe, opći inventar arhivske građe i inventare za pojedine fondove i zbirke, te izrađuju vodič kroz arhivsku građu.

Arhivi vode evidenciju arhivske i registraturne građe koja se nalazi izvan arhiva za područje za koje su osnovani.

Arhivski savjet Hrvatske propisuje način na koji arhivi vode evidencije iz stava 1. i 2. ovoga člana.

Izradom znanstveno-informativnih pomagala i davanjem stručnih i znanstvenih informacija arhivi se uključuju u opći sistem informatike.

Član 43.

Arhivi vrše valorizaciju i kategorizaciju arhivske građe te provode sigurnosne mjere radi ostvarenja najbolje moguće zaštite građe u svojim spremištima.

Radnici arhiva posebno su odgovorni za dobra od općeg interesa koja su im povjerena na čuvanje i upravljanje. Ovu odgovornost utvrđuju arhivi samoupravnim općim aktom nakon pribavljenog mišljenja Arhivskog savjeta Hrvatske.

Član 44.

Radi ostvarenja svojih zadataka arhivi stručnim i znanstvenim metodama istražuju i proučavaju pitanja zaštite kulturnih dobara, arhivistike, pomoćnih povijesnih znanosti, informatike, modernih metoda obrade podataka i srodnih disciplina.

Član 45.

Djelatnost arhiva iz člana 41. do uključivo 44. ovoga zakona predstavlja njihovu osnovnu i obaveznu djelatnost.

Član 46.

Arhivi mogu izdavati publikacije dokumenata i druge stručne publikacije iz svog djelokruga, izrađivati i objavljivati naučne studije, organizirati naučne skupove, biti nosioci naučnih projekata ili učestvovati u ostvarenju naučnih projekata drugih institucija.

Član 47.

U izvršavanju svojih zadataka arhivi:

— surađuju međusobno, s organizacijama udruženog rada iz oblasti kulture, znanstvenim i srodnim organizacijama dokumentacione službe radi unapređenja arhivske službe, znanstvenog rada i korištenja arhivske građe;

— upoznavaju građane s dokumentima kulturnog i društveno-političkog razvoja te tako djeluju na podizanju opće kulture i obrazovanja;

— pridonose obrazovanju omladine u suradnji s organizacijama udruženog rada u oblasti odgoja i obrazovanja.

Član 48.

Arhiv Hrvatske obavlja poslove koji su ovim zakonom stavljeni u djelokrug arhiva, a naročito poslove koji se odnose na arhivsku i registraturnu građu nastalu u radu organizacija udruženog rada i drugih samoupravnih

organizacija i zajednica, društveno-političkih zajednica i njihovih organa, drugih državnih organa, društveno-političkih i drugih društvenih organizacija i njihovih organa, te na arhivsku građu građanskih pravnih osoba, porodica i pojedinaca kojih se djelatnost prostire na čitav ili veći dio teritorija Republike, odnosno koja ima značenje za taj teritorij.

Regionalni arhivi vrše poslove iz djelokruga arhiva koji se odnose na svu ostalu arhivsku i registraturnu građu nastalu na području za koje su osnovani.

U slučaju spora u kojem će se arhivu ili drugoj ustanovi čuvati određena arhivska građa odlučuje Arhivski savjet Hrvatske.

Član 49.

Regionalni arhivi mogu prema potrebi osnivati izvan svog sjedišta prihvatna spremišta u svrhu prikupljanja, odabiranja, izlučivanja, čuvanja i sređivanja arhivske i registraturne građe.

Član 50.

Regionalne arhive osnivaju društveno-političke zajednice prema mreži arhiva što je na prijedlog Arhivskog savjeta Hrvatske utvrđuje Izvršno vijeće Sabora.

Više društveno-političkih zajednica mogu zajedno osnovati regionalni arhiv.

Međusobni odnosi osnivača i njihova prava i dužnosti prema zajedničkom arhivu utvrđuju se ugovorom.

Član 51.

Arhiv se može osnovati ako su osigurana financijska sredstva za osnivanje i početak rada arhiva ako je osigurano potrebno stručno osoblje, ako su osigurane prostorije i oprema za smještaj arhivske građe.

Član 52.

Skupština općina na čijem području djeluje arhiv daje suglasnost na odredbe statuta arhiva koje su značajne za ostvarivanje posebnog društvenog interesa u obavljanju arhivske djelatnosti.

Suglasnost iz stava 1. ovog člana na odredbe statuta Arhiva Hrvatske daje Sabor Socijalističke Republike Hrvatske.

Član 53.

U slučaju ukidanja arhiva skupština općine dužna je poduzeti mjere da se zaštiti arhivska građa i pobrinuti se za obavljanje arhivske službe.

Član 54.

Kod pojedinih državnih organa, organizacija udruženog rada i drugih samoupravnih organizacija i zajednica, ako to traži karakter službe odnosno rada i ako postoje uvjeti za čuvanje i pravilno korištenje arhivske građe, može postojati zbirka arhivske građe (član 13. stav 2. i član 14).

U pogledu uvjeta za osnivanje i djelovanje zbirke arhivske građe važe odredbe člana 51. ovog zakona.

Član 55.

Arhiv Hrvatske, pored poslova i zadataka predviđenih ovim zakonom, obavlja i ove poslove:

- vrši stručni nadzor nad radom regionalnih arhiva i zbirke arhivske građe i o tome podnosi izvještaj zainteresiranim organima;
  - pruža stručnu pomoć regionalnim arhivima i arhivskim zbirkama;
  - vrši dokumentaciono-informativnu službu o arhivskoj građi na području Republike;
  - potiče i organizira osposobljavanje i usavršavanje stručnih kadrova;
  - vodi laboratorij za restauraciju i konzervaciju arhivske građe;
  - vodi poslove kinoteke za filmski fond Republike;
  - organizira obradu i studijski obrađuje probleme arhivske djelatnosti za potrebe predstavničkih tijela, organa uprave, Arhivskog savjeta Hrvatske i arhiva;
  - vodi evidenciju arhiva i zbirke arhivske građe na teritoriju Republike.
- Način vođenja evidencije arhiva i zbirke arhivske građe propisuje Arhivski savjet Hrvatske.

Član 56.

Arhivi i imaoци zbirke arhivske građe dužni su Arhivu Hrvatske dostavljati podatke potrebne za vođenje dokumentaciono-informativne službe i stručnog nadzora.

Član 57.

Nadzor u pogledu zakonitosti rada regionalnog arhiva vrši organ uprave nadležan za poslove arhivske službe općine na čijem je području sjedište arhiva.

Nadzor nad zakonitošću rada Arhiva Hrvatske vrši republički organ uprave nadležan za poslove kulture.

Član 58.

Arhivima i Arhivom Hrvatske upravljaju radnici koji su u njima udružili svoj rad, na način utvrđen Ustavom, zakonom i samoupravnim općim aktom.

U upravljanju određenim poslovima arhiva i Arhiva Hrvatske, utvrđenim statutom, sudjeluju u suodlučivanju, u skladu s ovim zakonom i statutom arhiva, a na osnovi međusobnog dogovora, delegati radnika i drugih radnih ljudi koji koriste usluge arhiva, delegati samoupravnih interesnih zajednica koje svojim djelovanjem razvijaju, unapređuju i utječu na arhivsku djelatnost i predstavnici zainteresiranih društveno-političkih i drugih organizacija (u daljem tekstu: predstavnici društvene zajednice).

Statutom arhiva i Arhiva Hrvatske, u dogovoru sa zainteresiranim organizacijama, određuje se broj predstavnika društvene zajednice kao i način njihova sudjelovanja u upravljanju.

Za odlučivanje u znanstvenim i stručnim poslovima statutom se mogu predvidjeti posebni stručni organi.

Član 59.

Predstavnici društvene zajednice suodlučuju s radnicima arhiva i Arhiva Hrvatske o utvrđivanju i ostvarivanju programa njihova rada, o donošenju statuta i financijskog plana, o imenovanju direktora prema odredbama člana 61. ovoga zakona, razmatraju stanje i usavršavanje njihovih stručnih kadrova te potiču i pomažu djelovanje arhiva.

Statutom arhiva i Arhiva Hrvatske mogu se odrediti i drugi poslovi u kojima suodlučuju predstavnici društvene zajednice i radnici arhiva.

Član 60.

Arhivom rukovodi direktor.

Za direktora arhiva može se imenovati osoba koja ima visoku stručnu spremu, položen ispit iz arhivske struke i koja je moralno-politički podobna za tu dužnost.

Izuzetno, za direktora se može imenovati osoba koja nije položila stručni ispit iz arhivske struke, ako se prema njezinim osobinama može očekivati da će s uspjehom rukovoditi arhivom. U tom slučaju, osoba imenovana za direktora dužna je položiti stručni ispit u roku tri godine od dana imenovanja, osim ako ima više od 20 godina radnog staža i položen stručni ispit srodne struke odnosno priznate i objavljene stručne i znanstvene radove.

Za direktora Arhiva Hrvatske može se imenovati osoba koja ima visoku stručnu spremu, koja je objavila značajne stručne i znanstvene radove i koja je istaknuti kulturni i javni radnik.

Statutom arhiva i Arhiva Hrvatske mogu se propisati i posebni uvjeti za imenovanje direktora.

Član 61.

Direktora regionalnog arhiva imenuje zbor radnika arhiva zajedno s predstavnicima društvene zajednice, a na osnovi javnog natječaja i uz suglasnost skupština općina na čijem području arhiv djeluje.

Natječajna komisija za imenovanje direktora regionalnog arhiva sastavljena je od tri predstavnika radnika arhiva, dva predstavnika općinskog sindikalnog vijeća one općine na čijem se području nalazi sjedište arhiva, te po jednog predstavnika skupštine općine na čijem se području nalazi sjedište arhiva i Republičke samoupravne interesne zajednice u oblasti kulture.

Direktora Arhiva Hrvatske imenuje i razrješava Izvršno vijeće Sabora, nakon pribavljenog mišljenja Arhivskog savjeta Hrvatske, zbora radnika Arhiva Hrvatske i predstavnika društvene zajednice u tom arhivu.

Član 62.

Direktor arhiva i Arhiva Hrvatske može biti razriješen i prije isteka vremena na koje je imenovan:

— ako svojim radom teže povrijedi propise koji se odnose na rad arhiva i njegov rad odnosno odredbe statuta ili drugih samoupravnih akata ili postupi protivno odlukama organa upravljanja;

— ako nesavjesnim i nepravilnim radom nanese štetu arhivu ili društvenoj zajednici;

— ako uslijed nevršenja ili nemarnog vršenja dužnosti arhiv nije mogao izvršiti osnovne zadatke zaštite arhivske građe ili je njihovo izvršavanje bilo znatno otežano;

— ako počinu krivično djelo zbog kojeg po općim propisima ne bi mogao biti imenovan za direktora.

IV. STRUČNI ARHIVSKI RADNICI

Član 63.

Stručne poslove arhivske djelatnosti obavljaju radnici koji imaju potrebno stručno obrazovanje i ispunjavaju uvjete određene zakonom, statutom i drugim općim aktima organizacije udruženog rada koja obavlja arhivsku djelatnost.

Za radnika u arhivu može biti izabrana osoba za koju se utvrdi da savjesno obavlja svoje radne, samoupravljačke i društvene obaveze i u radnoj

i životnoj sredini pokazuje osobine koje ju čine podobnom za vršenje dužnosti arhivskog radnika.

U postupku za izbor kandidata koji se natječe za rad u arhivu sudjeluju predstavnici društvene zajednice na način utvrđen samoupravnim općim aktom.

Član 64.

Radnici koji obavljaju stručne poslove arhivske djelatnosti jesu: arhivski tehničari, viši arhivski tehničari, arhivisti, viši arhivisti i arhivski savjetnici.

Arhivski tehničar može biti osoba koja ima srednju stručnu spremu i koja je položila stručni ispit za arhivskog tehničara.

Viši arhivski tehničar može biti osoba koja ima višu stručnu spremu i koja je položila stručni ispit za višeg arhivskog tehničara.

Arhivist može biti osoba koja ima visoku stručnu spremu i koja je položila stručni ispit za arhivista.

Viši arhivist može biti osoba koja je nakon položenog ispita za arhivista najmanje pet godina obavljala poslove na radnom mjestu arhivista i koja je objavila zapažene stručne ili znanstvene radove iz arhivske struke.

Arhivski savjetnik može biti osoba s položenim stručnim ispitom za arhivista i s najmanje deset godina prakse u arhivskoj struci, koja je objavila značajne znanstvene i stručne radove iz arhivske struke i koja po svojim stručnim kvalitetama može obavljati najsloženije poslove arhivske struke.

Član 65.

Radi stjecanja potrebne stručne spreme za samostalno obavljanje poslova arhivskog tehničara, višeg arhivskog tehničara i arhivista, pripravnici provode pripravničku praksu koja traje godinu dana.

Najkasnije u roku godine dana po isteku pripravničke prakse pripravnici su dužni položiti stručni ispit.

Pripravnicima iz stava 1. ovog člana koji ne polože stručni ispit prestaje rad u arhivu istekom roka određenog za polaganje ispita.

Član 66.

Za obavljanje poslova i zadataka arhivskog tehničara, višeg arhivskog tehničara i arhivista izuzetno se može primiti i osoba koja je položila stručni ispit izvan arhivske struke. Takva osoba dužna je najkasnije u roku dvije godine od dana stupanja na to radno mjesto položiti odgovarajući dopunski ispit iz arhivske struke.

Radnici iz stava 1. ovog člana, koji u tom roku ne polože dopunski stručni ispit, raspoređuju se na poslove i zadatke za koje ispunjavaju propisane uvjete. Ako takvog radnog mjesta nema ili radnik odbije da ga prihvati prestaje mu rad u arhivu.

Član 67.

Pripravnici i stručni arhivski radnici bez položenog stručnog ispita polažu stručne ispite po programu i pravilniku o polaganju stručnih ispita što ih donosi Arhivski savjet Hrvatske.

Stručni ispiti se polažu pred komisijom koju imenuje Arhivski savjet Hrvatske.

Arhivski savjet Hrvatske osniva i imenuje stručnu komisiju koja ocjenjuje objavljene stručne i naučne radove iz arhivistike onih osoba koje ostvaruju ostale uvjete za obavljanje poslova višeg arhivista i arhivskog savjetnika.

Radnici drugih struka i zvanja, zaposleni u arhivu, moraju ispunjavati uvjete predviđene općim aktom arhiva, a u pogledu polaganja stručnih ispita primijenjuju se propisi kojima je uređeno polaganje stručnih ispita u njihovim strukama.

Član 68.

Odredbe o stručnim arhivskim radnicima odnose se na sve radnike koji obavljaju stručne poslove arhivske djelatnosti u arhivima, zbirkama arhivske građe i srodnim stručnim i naučnim djelatnostima.

V. ARHIVSKI SAVJET HRVATSKE

Član 69.

Arhivski savjet Hrvatske obavlja u oblasti zaštite arhivske građe određene stručne, savjetodavne i druge poslove iz nadležnosti Republike predviđene ovim zakonom.

Član 70.

Arhivski savjet Hrvatske čine predsjednik i 30 članova.

Predsjednika i tri člana imenuje Sabor Socijalističke Republike Hrvatske. Članove Arhivskog savjeta Hrvatske delegiraju: Savez društava arhivskih radnika Hrvatske i Republička samoupravna interesna zajednica za znanstveni rad po četiri člana, a po jednog člana Republička samoupravna interesna zajednica u oblasti kulture, Arhiv Hrvatske, Savjet za zaštitu spomenika kulture Hrvatske, Povijesno društvo Hrvatske, Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, Republički savjet za informatiku, republički organ uprave nadležan za poslove kulture, republički organ uprave nadležan za poslove znanosti, republički organ uprave nadležan za poslove pravosuđa, republički organ uprave nadležan za poslove opće uprave, republički organ nadležan za poslove narodne obrane, republički organ uprave nadležan za unutrašnje poslove, Privredna komora Hrvatske, Savez povijesnih društava Hrvatske, Društvo konzervatora Hrvatske, te sveučilišta u Zagrebu, Splitu, Rijeci i Osijeku.

Predsjednik i članovi Arhivskog savjeta Hrvatske imenuju se odnosno delegiraju na četiri godine.

Član 71.

Arhivski savjet Hrvatske donosi propise i druge opće akte i rješenja za koja je ovlašten ovim zakonom; predlaže Saboru Socijalističke Republike Hrvatske dugoročni program zaštite arhivske građe u Republici; razmatra važnija pitanja i probleme arhivske službe te daje mišljenja i prijedloge za unapređenje te službe; daje prijedloge o organizaciji arhivske službe u Republici; ocjenjuje i usmjerava programsku politiku arhiva u stručnim i znanstvenim poslovima, posebno u pogledu stanja središnosti i pristupačnosti građe u arhivima i zbirkama arhivske građe te u pitanjima valorizacije i kategorizacije arhivske građe; razmatra i preporučuje mjere za ostvarenje što bolje sigurnosti arhivske građe u arhivima i kod ostalih imalaca; razmatra stanje stručnih kadrova, pitanja njihova obrazovanja i usavršavanja te daje odgovarajuće preporuke; daje preporuke i mišljenja za unapređenje stručnoga rada, koordinira rad arhiva i drugih ustanova na zaštiti arhivske građe i obavlja druge poslove koji su mu zakonom ili drugim propisima stavljeni u nadležnost.

Član 72.

U slučajevima sumnje ili spora o tome da li se radi o dokumentarnom materijalu koji ima svojstvo arhivske građe, ili o tome da li se radi o regi-

straturnoj građi koju treba trajno čuvati, odlučno je mišljenje Arhivskog savjeta Hrvatske.

Član 73.

Arhivski savjet Hrvatske radi na sjednicama i zaključke donosi većinom glasova svih članova.

Propisi i drugi opći akti što ih donosi Arhivski savjet Hrvatske objavljuju se u »Narodnim novinama«.

Član 74.

Sredstva potrebna za rad Arhivskog savjeta Hrvatske osiguravaju se u republičkom budžetu.

Stručne i administrativne poslove Arhivskog savjeta Hrvatske obavlja Arhiv Hrvatske.

VI. KAZNE NE ODREDBE

Član 75.

Organizacije udruženog rada i druge samoupravne organizacije i zajednice, građanske i druge pravne osobe kaznit će se novčanom kaznom od 10.000 dinara za prekršaj ako:

1. ne predaju u određenom roku ili u sređenom stanju registraturnu građu (član 15. i 16.);

2. ne čuvaju, ne osiguravaju od oštećenja, ne dostavljaju popis građe ili ne jave sve promjene u vezi s njihovom arhivskom ili registraturnom građom odnosno onemogućavaju ovlaštenim radnicima nadležnog arhiva da vrše nadzor nad čuvanjem njihove arhivske ili registraturne građe na način propisan ovim zakonom (član 19. i 30.);

3. ne provedu određene zaštitne mjere za čuvanje arhivske građe ili ne predaju građu na čuvanje određenom arhivu (član 20.);

4. vrše odabiranje registraturne građe protivno odredbama člana 22. i 24. ovog zakona;

5. koriste izlučenu registraturnu građu protivno odredbi člana 25. ovoga zakona;

6. ne predaju arhivsku građu nadležnom arhivu (član 28. stav 2.);

7. prodaju ili zamijene arhivsku građu protivno odredbama člana 29. odnosno 30. ovog zakona;

8. ne dozvole istraživanje, proučavanje, popis ili snimanje arhivske građe koja se kod njih nalazi (član 31.).

Odgovorna osoba u organizaciji udruženog rada i drugoj samoupravnoj organizaciji i zajednici kao i u drugoj pravnoj osobi za radnje iz stava 1. ovoga člana kaznit će se novčanom kaznom do 2.000 dinara.

Član 76.

Novčanom kaznom do 2.000 dinara kaznit će se za prekršaj pojedinac ako:

1. ne čuva, ne osigurava od oštećenja, ne dostavlja popis građe ili ne javi sve promjene u vezi s njegovom arhivskom građom, odnosno onemogućava ovlaštenim radnicima nadležnog arhiva da vrše nadzor nad čuvanjem njegove arhivske građe na način propisan ovim zakonom (član 19. i 30.);

2. ne provede određene zaštitne mjere za čuvanje arhivske građe ili ne preda građu na čuvanje određenom arhivu (član 20.);

3. ne preda arhivsku građu nadležnom arhivu (član 28. stav 2.);

4. proda ili zamijeni arhivsku građu protivno odredbama člana 29. odnosno 34. ovoga zakona;

5. ne dozvoli istraživanje, proučavanje, popis ili snimanje arhivske građe koja se kod njega nalazi (član 31.).

VII. PRELAZNE I ZAVRSNE ODREDBE

Član 77.

Arhivski savjet Hrvatske donijet će provedbene propise na osnovi ovoga zakona u roku šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga zakona.

Član 78.

Regionalni arhivi i Arhiv Hrvatske dužni su uskladiti svoje opće akte i organizaciju s odredbama ovoga zakona u roku šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga zakona, a u pitanjima koja se uređuju i na osnovi propisa donesenih po odredbi člana 77. ovoga zakona u roku šest mjeseci od dana stupanja na snagu tih propisa.

Član 79.

Radnici bez položenog stručnog ispita iz arhivske struke, koji su zatečeni na radu u arhivima na radnim mjestima na kojima se obavljaju stručni arhivski poslovi, dužni su položiti stručni ispit iz arhivske struke najkasnije u roku četiri godine nakon stupanja na snagu ovoga zakona.

Radnici iz stava 1. ovog člana, koji ne polože stručni ispit u roku četiri godine ne mogu obavljati poslove arhiviste, višeg arhivskog tehničara ni arhivskog tehničara, već se raspoređuju na poslove i zadatke za koje ispunjavaju propisane uvjete. Ako takvog radnog mjesta nema ili ako radnik odbije da ga prihvati prestaje mu rad u arhivu.

Od obaveze polaganja stručnog ispita oslobađaju se radnici u arhivima koji imaju više od 20 godina ukupnog radnog staža, a od toga najmanje deset godina na stručnim poslovima arhivske djelatnosti.

Član 80.

Radnicima koji su do dana stupanja na snagu ovoga zakona položili stručne ispite iz arhivske struke pred ispitnom komisijom pri Arhivu Hrvatske odnosno pred odgovarajućim ispitnim komisijama drugih republika ili pokrajina, priznaju se takvi ispiti kao odgovarajući ispiti u smislu ovoga zakona.

Radnicima koji su do dana stupanja na snagu ovoga zakona stekli prema dosadašnjim propisima zvanje višeg arhivista, priznaje se to zvanje u smislu ovoga zakona.

Radnici koji su stekli stručna arhivska zvanja na temelju općih akata ili priznanja arhiva, dužni su u roku godine dana od dana stupanja na snagu ovoga zakona zatražiti potvrdu zvanja od Arhivskog savjeta Hrvatske. Ukoliko im Arhivski savjet Hrvatske ne potvrdi stručno zvanje, na te se radnike primjenjuju odredbe ovoga zakona o stručnim arhivskim radnicima.

Član 81.

Stupanjem na snagu ovoga zakona prestaje važiti Zakon o zaštiti arhivske građe i arhivima (»Narodne novine« br. 31/65).

Objavljeno u »Narodnim novinama« SR Hrvatske, br. 25, Zagreb, 20. lipnja 1978.